TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Phát triển BHXH tự nguyện khu vực lao động phi chính thức: “Dư địa” còn rất lớn

10:15 29/09/2020

Có thể thấy, khu vực lao động phi chính thức là “dư địa” lớn, quan trọng nhất

ực này
ch

Đẩy mạnh công tác truyền thông là giải pháp quan trọng nhằm nâng cao tỉ lệ bao phủ BHXH tự nguyện

Những con số ấn tượng

Theo Phó Tổng Giám đốc BHXH Việt Nam Trần Đình Liệu, chính sách BHXH tự nguyện được triển khai thực hiện từ năm 2018 nhằm tạo cơ hội cho mọi người lao động ở khu vực phi chính thức được tham gia BHXH. Sau 10 năm, số người

tham gia BHXH tự nguyện vẫn chưa phát triển tương xứng với tiềm năng. Tuy nhiên, ngày 23/5/2018, sau khi Hội nghị lần thứ bảy Ban Chấp hành Trung ương khóa XII ban hành Nghị quyết số 28-NQ/TW về cải cách chính sách BHXH cùng với định hướng thực hiện "BHXH toàn dân"; Nghị quyết số 102/NQ-TW ngày 3/8/2018 của Chính phủ thực hiện giao chỉ tiêu phát triển đối tượng tham gia BHXH cho UBND tỉnh, thành phố và coi đó là chỉ tiêu phát triển kinh tế xã hội của địa phương, công tác phát triển BHXH tự nguyện đã có nhiều bứt phá. Điều này khẳng định, Đảng, Nhà nước, Chính phủ rất quan tâm, coi trọng đến chính sách này.

Với quyết tâm đưa Nghị quyết 28-NQ/TW nói riêng và các chính sách an sinh xã hội nói chung đi vào cuộc sống, thời gian qua, BHXH Việt Nam đã nỗ lực, triển khai nhiều giải pháp và đạt được những kết quả tích cực. Năm 2018, toàn quốc đã có trên 277.000 người tham gia BHXH tự nguyện, tăng hơn 52.900 người, tương ứng tăng 23,6% so với năm 2017. Năm 2019, con số này đã tăng lên gần 574.000 người, tăng 296.700 người, tương ứng tăng 107,1% so với năm 2018, chiếm 1,17% so với lực lượng lao động trong độ tuổi lao động. Đặc biệt, số người tham gia BHXH tự nguyện tăng mới trong năm 2019 đã bằng tổng số người tham gia BHXH tự nguyện phát triển được của cả 11 năm trước cộng lại.

Ông Liệu cho hay, để đạt được những con số ấn tượng trên là do: Thứ nhất, về chính sách, hiện nay, không giới hạn trần tuổi tham gia BHXH tự nguyện chỉ cần là công dân Việt Nam từ đủ 15 tuổi trở lên. Các phương thức đóng đa dạng và linh hoạt, nới rộng thời điểm đóng. Quy định mức thu nhập làm căn cứ đóng BHXH tự nguyện cũng phù hợp hơn. Từ ngày 01/01/2018, người tham gia BHXH tự nguyện còn được Nhà nước hỗ trợ tiền đóng theo tỷ lệ phần trăm (%) trên mức đóng BHXH hằng tháng theo mức chuẩn hộ nghèo của khu vực nông thôn.

Thứ hai, về tổ chức thực hiện, thời gian qua, BHXH Việt Nam đã tăng cường phối hợp với các cơ quan liên quan; nỗ lực thực hiện nhiều giải pháp đồng bộ như: Tích cực tham gia đề xuất hoàn thiện chính sách cho phù hợp với tình hình thực tiễn; tìm kiếm các giải pháp, đổi mới phương thức quản lý; thực hiện cải cách thủ tục hành chính, ứng dụng công nghệ thông tin tạo thuận lợi cho người tham gia, thụ hưởng chính sách…

Đổi mới, tăng cường công tác truyền thông, nhất là trên môi trường Internet, khuyến khích mỗi cán bộ, công chức, viên chức, người lao động trong toàn ngành BHXH là một tuyên truyền viên để giới thiệu, vận động người dân tham gia.

Với việc giao chỉ tiêu phát triển đối tượng ngay từ đầu năm đã giúp BHXH cấp tỉnh, cấp huyện chủ động trong việc xây dựng kế hoạch triển khai và giao chỉ

tiêu phát triển đối tượng tham gia BHXH tự nguyện cho từng Đại lý.

Đặc biệt, thực hiện Quyết định số 1676/QĐ-TTg ngày 21/11/2019 của Thủ tướng Chính phủ, Tháng 5 hằng năm là Tháng vận động triển khai BHXH toàn dân, ngày 23/5 và 11/7/2020, BHXH Việt Nam đã phối hợp với Tổng Công ty Bưu điện Việt Nam tổ chức Lễ ra quân trực tuyến toàn quốc hưởng ứng "Tháng vận động triển khai BHXH toàn dân - Tuyên truyền, vận động người dân tham gia BHXH tự nguyện". Qua đó, trực tiếp vận động được 133.822 người, trong đó, có 62.522 người tham gia BHXH tự nguyện, 71.300 người tham gia BHYT hộ gia đình. Con số này phần nào khẳng định niềm tin sâu sắc của Nhân dân đối với chính sách an sinh xã hội ưu việt của Đảng và Nhà nước ta.

Tuy nhiên, theo thống kê, vẫn còn trên 99% lực lượng lao động khu vực phi chính thức chưa tham gia BHXH tự nguyện, đây là một vấn đề lớn để vận động mọi người dân tham gia đảm bảo mục tiêu BHXH toàn dân.

"Dư địa" còn lớn

Phó Tổng giám đốc Trần Đình Liệu cũng cho hay, hiện nay, hầu hết người dân chưa có thông tin đầy đủ về chính sách BHXH tự nguyện. Người dân thường so sánh, BHXH bắt buộc có 5 chế độ nhưng BHXH tự nguyện chỉ có 2 chế độ là hưu trí và tử tuất. Tuy nhiên, nhiều người chưa biết, hưởng 5 chế độ vì người tham gia BHXH bắt buộc phải đóng tiền cho 5 chế độ, hưởng 2 chế độ vì người dân chỉ đóng tiền cho 2 chế độ. Trong khi đó, nếu đóng cả 5 chế độ thì với người lao động tự do, không có sự đóng góp cùng của doanh nghiệp sẽ là một gánh nặng lớn.

Về số tiền hưởng BHXH tự nguyện, nhiều người nghĩ là không hấp dẫn, không bằng việc gửi tiết kiệm. Trong khi với một phép tính đơn giản như: Nếu người dân đóng BHXH tự nguyện 22% trên mức 700.000 đồng của chuẩn hộ nghèo hằng tháng thì trong vòng 20 năm khi nam đủ 60 tuổi, nữ đủ 55 tuổi thì nhận lương hưu mỗi tháng được 400.000 đồng lớn hơn rất nhiều số tiền đóng hằng tháng 154.000 đồng; cũng lớn hơn số tiền trợ cấp của Nhà nước 270.000 đồng/tháng cho người từ 80 tuổi. Mà số tiền này, người dân được hưởng ngay từ năm 55, 60 tuổi, không phải đợi đến 80 tuổi để nhận trợ cấp xã hội. Bên cạnh đó, số tiền lương hưu này cũng được điều chỉnh tăng lên theo chính sách tiền lương của Nhà nước. Chỉ một phép tính đơn giản có thể thấy chính sách BHXH tự nguyện mang lại lợi ích rất lớn cho người tham gia.

Có thể thấy, khu vực lao động phi chính thức là "dư địa" lớn, quan trọng nhất trong phát triển BHXH tự nguyện. Tuy nhiên, điều kiện, đặc thù của khu vực này là thu nhập của người lao động thấp, bấp bênh cũng sẽ là một rào cản, thách

thức không nhỏ. “Để biến thách thức thành cơ hội”, thời gian tới, trước mắt, ngành BHXH sẽ tập trung xây dựng niềm tin của nhân dân đối với chính sách BHXH qua việc tập trung đổi mới toàn diện nội dung, hình thức và phương pháp tuyên truyền BHXH theo Quyết định số 1676/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ ký ban hành ngày 21/11/2019.

Trong đó, chú trọng tăng cường phối hợp với các bộ, ngành, các cơ quan truyền thông, cơ quan thông tấn, báo chí, cấp ủy, chính quyền các cấp đẩy mạnh công tác truyền thông với nhiều hình thức đa dạng, phong phú, hiện đại. Qua đó, giúp người dân, người lao động hiểu rõ quyền, lợi ích của việc tham gia BHXH trên cơ sở nhận thức đúng, đầy đủ và sâu sắc chủ trương, quan điểm của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước về BHXH, từ đó, tạo sự đồng thuận, chủ động tham gia.

Bên cạnh đó, BHXH Việt Nam tiếp tục đề xuất, kiến nghị hoàn thiện hệ thống pháp luật về BHXH để tăng tính hấp dẫn, thuận lợi hơn nữa cho người tham gia. Trong đó sẽ đề xuất, kiến nghị: sửa đổi quy định về điều kiện, về thời gian đóng BHXH tự nguyện để được hưởng lương hưu, kết hợp với điều chỉnh cách tính hưởng lương hưu; Quy định điều chỉnh tăng và linh hoạt hơn về sự hỗ trợ của Nhà nước cho người tham gia BHXH tự nguyện nhất là đối tượng người nông dân, người lao động phi chính thức không thuộc người thuộc hộ nghèo, cận nghèo để tăng mức độ hấp dẫn, khuyến khích tăng số người tham gia BHXH tự nguyện; Quy định điều kiện về tuổi để được hưởng lương hưu giữa nam và nữ cho phù hợp để khuyến khích người nông dân, người lao động khu vực phi chính thức tham gia BHXH tự nguyện.

Ngành BHXH cũng sẽ đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin trong quản lý, hỗ trợ nghiệp vụ, cải cách thủ tục hành chính; tăng cường công tác đào tạo, bồi dưỡng nghiệp vụ, quản lý và thường xuyên kiểm tra việc thực hiện nhiệm vụ đối với tổ chức, bộ máy làm công tác thu, đại lý thu chấn chỉnh kịp thời. Nâng cao chất lượng phục vụ để người dân không chỉ có niềm tin vào chính sách mà còn có niềm tin tưởng tuyệt đối với cán bộ, công chức, viên chức, người lao động ngành BHXH.

Việt Anh